

А.С. ТИМОНОВА, магістр НТУ «ХП»

РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ VISA INTERNATIONAL В УКРАЇНІ

Електронна платіжна система – це досить зручний спосіб грошових розрахунків. Люди центральної та західної Європи, США та інших розвинених країн давно та досить активно користуються ними. На території України популярність електронної платіжної системи лише набирає обертів. Основними факторами, які блокують розвиток є неосвіченість громадян в даному питанні та слабка інфраструктура. Острах людей перед новим спонукає українців надалі користуватись готівкою, а це, в свою чергу, гальмує розвиток інфраструктури електронної платіжної системи.

У зв'язку з цим дуже важливим є вивчення стану розвитку електронної платіжної системи у вітчизняній практиці; визначення основних переваг та недоліків застосування; обґрунтування перспектив розвитку та заходів покращення використання електронної платіжної системи.

Проблемі вибору платіжного інструмента та переваги карткових розрахунків в Україні приділяють увагу такі вітчизняні учені, як Ф.Бутинець, І.Гуцал, О.Грищенко, Г.Журавель, В.Матвієнко, В.Міщенко, А.Ковальчук, О.Орлюк, Л.Патрікац, М.Савлук, С.Тігіпко, Чернишова К.В та інші.

В сучасних ринкових відносинах важливим елементом при здійсненні операцій, що стосуються обміну грошового еквіваленту на товари, послуги чи активи відповідної вартості, є використання електронної платіжної системи. Відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», платіжна система – це платіжна організація, члени платіжної системи та сукупність відносин, що виникають між ними при проведенні переказу коштів [1]. За сучасних умов господарювання, виникнення платіжної системи значно полегшує і спрощує роботу у здійсненні різного виду розрахункових операцій. Для зручності у користуванні платіжною системою на практиці

використовуються електронні платіжні системи. Їх застосовують при здійсненні платіжних операцій у всесвітній мережі Інтернет. У якості платіжних засобів в електронних платіжних системах використовуються електронні (цифрові) гроші, вони є аналогом готівки і, при необхідності, миттєво передаються з одного електронного гаманця на інший [3]. Найбільш відомими міжнародними електронними платіжними системами є: Visa, Mastercard, E-Gold, Liberty Reserve, PayPal, Perfect Money, Moneybookers, Fethard, EasyPay, ChronoPay. Провідною міжнародною електронною платіжною системою є Visa International Service Association.

Visa International - це електронна платіжна система, яка є некомерційною асоціацією, і об'єднує більше 21000 банків-членів в усьому світу. Безпосередньо емісією і організацією прийому карток займаються самі банки. Датою виникнення системи вважають 1958 рік, коли були емітовані перші картки BankAmericard. Більше, ніж у 200 країнах світу можна здійснювати оплату в торгових точках за допомогою платіжних карток Visa [2]. Компанія здійснює посередницьку роль між банками й займається організацією розрахунків, а також забезпечує технічну взаємодію між учасниками (користувачами) даної системи. За даними Інтернет-джерел, близько 57% платіжними картками володіє світовий лідер Visa.

В межах України можуть функціонувати і використовуються як міжнародні електронні платіжні системи, так і внутрішньодержавні. Хоча на українському ринку представлено чимало електронних платіжних систем, як і внутрішньодержавних, так і міжнародних, проте вони ще мають низький рівень у їхньому застосуванні. На даний момент в нашій державі, люди більшу перевагу надають ще «живим» коштам, а це, в свою чергу, негативно відображається на розвитку систем електронних платежів.

Однак важливим є те, що поряд з перспективністю широкого запровадження системи безготівкових розрахунків за товари та послуги існує низка перешкод, що стримують її розвиток у нашій країні [4].

Наведемо ряд недоліків і переваг, які є очевидними при користуванні електронною платіжною системою Visa International:

До переваг належать:

- не потрібно носити із собою велику кількість банкнот та монет;
- відпадає проблема з видачею решти в декілька копійок в магазинах;
- не потрібно піклуватися про конвертування валюти. Це зробить банк, причому так, що клієнт виграє на різниці між курсом обміну в магазині і курсом, за яким конвертацію здійснить банк;
- при втраті картки досить лише повідомити в банк, щоб усі розрахунки за нею були негайно заблоковані;
- регулярне одержання повної інформації про здійснені операції.

Недоліками є:

- не досконала інфраструктура платіжних терміналів та банкоматів;
- в деяких випадках стягується комісія.

Таким чином, ми вважаємо, що застосування на практиці електронних платіжних систем є позитивним явищем. Це сприяє легшій і швидшій співпраці між учасниками ринкових відносин, у здійсненні платіжних розрахунків. В Україні система Visa International тільки починає розвиватись. На нашу думку, перш за все, в країні необхідно створити відповідні умови для легкого користування електронною платіжною системою, а це зокрема і вільний доступ до мережі Інтернет будь-яким користувачам, а також здійснювати вже самими компаніями дієву рекламу, заохочувальні «маневри», для того, щоб привернути увагу аудиторії споживачів до використання електронної платіжної системи. Це дозволить розширити мережу учасників та користувачів системи, удосконалити і розширити інфраструктуру платіжних систем шляхом залучення до безризикових технологій нових надавачів торговельних та сервісних послуг.

Список літератури: 1. Закон України «Про платіжні системи і переказ грошей в Україні» від 05.04.01 р. N 2346-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> . 2. Електронні платіжні системи/[Електронний ресурс].–Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Електронні_платіжні_системи. 3. *Піріг С. О.* Платіжні системи Навч. посібн. / С.О.Піріг. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с. 4. *Чернишова К.В.* Проблеми використання платіжних карток в Україні та шляхи їх вирішення/Управління розвитком. –2011, №9. с 122-124.

УДК 336.7.19

Д.В. КАРНАУХ, магістрант НТУ «ХП»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЦИФРОВОГО ПІДПISУ В УКРАЇНІ

Чи завжди ми відрізняємо електронний документ від документа в електронному вигляді? В електронному документі інформація, зафіксована за допомогою електронних даних, має включати обов'язкові реквізити документа, найголовнішим з яких є електронний підпис. Тобто без електронного підпису за певних вимог документ не має юридичної сили і не може вважатися електронним документом.

Електронний документообіг є одним із тих інструментів, які в змозі забезпечити потреби сьогодення в швидкому інформаційному обміні. А використання електронного цифрового підпису, що підтверджує оригінальність документа і надійно захищає його від підробок. Документи можуть бути засвідчені електронним цифровим підписом і передані до місця призначення протягом декількох секунд. За таких умов усі учасники обміну електронними документами незалежно від відстані мають однакові можливості в електронному інформаційному обміні.

Порушена проблема виникла не сьогодні. Її досліджували у своїх працях вітчизняні вчені, а саме: І.В. Двойленко, С.Ф. Левшаков [1], О.П. Голобуцький та О.Б. Шевчукта [2], та інші.

Отже, можна сказати, що документообіг з використанням електронного цифрового підпису посядає домінуюче місце у системі опрацювання, підготовки, підписання та надсилання документа.

Запропоновані інформаційні технології дають можливість фізичним особам, підприємствам та організаціям, суб'єктам господарювання більш ефективно і творчо вирішувати економічні та соціальні проблеми. Отже,